

УДК 624.012.4:699.812

**АКРЕДИТАЦІЯ ВИПРОБУВАЛЬНОГО ЦЕНТРУ
АТ «УКРАЇНСЬКІ ЕНЕРГЕТИЧНІ МАШИНИ»
В НАЦІОНАЛЬНОМУ АГЕНТСТВІ З АКРЕДИТАЦІЇ УКРАЇНИ**

**ACCREDITATION OF TEST CENTER OF «UKRAINIAN ENERGY
MACHINES», JSC IN THE NATIONAL ACCREDITATION AGENCY
OF UKRAINE**

*канд. техн. наук В.В. Карпенко, Т.В. П'ятак
АТ «Українські енергетичні машини» (м. Харків)*

*V. V. Karpenko, PhD (Tech.), T. V. Pyatak
«UKRAINIAN ENERGY MACHINES», JSC (Kharkiv)*

У грудні 2021 року на базі АТ «Турбоатом», шляхом приєднання до нього АТ «Завод «Електроважмаш», було створено АТ «Українські енергетичні машини» (Товариство), яке підпорядковується безпосередньо Кабінету Міністрів України. Основна місія Товариства – забезпечити енергетичну незалежність держави, а транспортну галузь високоефективним електрообладнанням.

Для проведення випробувань різноманітної продукції, що випускає Товариство, у липні 2022 року створено Випробувальний центр АТ «Укренергомашини» (ВЦ), який об'єднав, раніше акредитований у Національному агентстві з акредитації України (НААУ), Випробувальний центр тягового електрообладнання ДП «Завод «Електроважмаш» та Центральну заводську лабораторію АТ «Турбоатом» (ЦЗЛ).

На теперішній час ВЦ пройшов акредитацію в НААУ на відповідність вимогам ДСТУ EN ISO/IEC 17025:2019 (EN ISO/IEC 17025:2017, IDT; ISO/IEC 17025:2017, IDT) та отримав Атестат про акредитацію за №201332 з чинністю до 02.04.2029 року. Згідно порядку проведення акредитації, що встановлений НААУ, під час підготовки до нього було розроблено новий комплект основних документів ВЦ, який включає Сферу акредитації, Положення про ВЦ, Паспорт ВЦ, Настанову з якості, а також 24 процедури системи менеджменту.

Узагальнена сфера акредитації: електричні, кліматичні, механічні та функціональні випробування електричних обертових машин, апаратів та компресорів, механічні випробування підшипників (ресурс), випробування продукції для енергетичного машинобудування: металографічні, фізико-механічні, визначення хімічного складу металу, випробування з неруйнівного контролю матеріалів електрообладнання, частин турбін, водяних коліс, виливок та зварних з'єднань.

У Положенні про ВЦ представлено юридичний статус, структуру, функції, права, обов'язки, організацію діяльності ВЦ (взаємодія з іншими організаціями, фінансування та інші аспекти).

Паспорт ВЦ містить інформацію про номенклатуру продукції, що випробовується та види випробувань; випробувальне обладнання та засоби вимірювальної техніки (ЗВТ); оснащеність стандартними зразками для аналітичного контролю; відомості про персонал та виробничі приміщення ВЦ; перелік методик випробування та робочих інструкцій.

Розроблена Настанова з якості ВЦ визначає політику в області якості, при цьому Процедури системи менеджменту забезпечують достовірність результатів і довіру замовника до виконаної роботи.

Для забезпечення високої якості випробувань однією з основних вимог, що висуває НААУ до лабораторій, є проведення ВЦ міжлабораторних випробувань з іншими акредитованими лабораторіями, що підтверджено протоколами з ДВЦПОВ ДП «ХЦСМС», ВЦ ПВ ДП «УкрНДІВ», ВСЦ НВП ХАРТРОН-АРКОС ЛТД, ПАТ «Енергомашпецсталь» та інші.

Для проведення сертифікаційних, попередніх, періодичних, дослідницьких та інших видів випробувань та досліджень, ВЦ у достатній кількості має у своєму розпорядженні:

1. Випробувальні стенди (85 од.), в тому числі: унікальні стенди для електромагнітних випробувань та вібровипробувальний комплекс ВІК 10000/100-150; кліматермобарокамери КТВВ-8000, універсальна випробувальна машина Instron 5982 для випробування матеріалів на розтяг, стискання, вигин та копер маятниковий МРХV2 для випробування матеріалів на ударний вигин; обладнання для проведення неруйнівного контролю – рентгенівські апарати, ультразвукові та магнітні дефектоскопи та інше.;

2. Засоби вимірювальної техніки (104 од.), в т.ч. амперметри, вольтметри, ватметри, тераомметри, шумомір, тахометри, вимірювачі температури і вологи, аналізатори спектру вібрації, оптичний емісійний спектрометр «LAV LAV M10»; металографічний мікроскоп ММО-1600 АТ, стандартні зразки для аналітичного контролю у кількості 33 од.;

3. Кваліфікований персонал у кількості 56 чол., з них 45 з вищою освітою, що складає 84% від загальної чисельності;

4. Аттестовані методики випробувань (68 шт.), в яких використовуються верифіковані методи (більше 86) визначення різноманітних показників.

За період роботи у ВЦ пройшли випробування більше 300 одиниць залізничної техніки та різноманітного турбінного обладнання. В останній час ВЦ розробив та освоїв методики випробування на сейсмостійкість.

Безумовним здобутком ВЦ є те, що випробування тягового електрообладнання проводяться в повному обсязі (функціональні, електричні, механічні та кліматичні випробування), а ЦЗЛ проводить як руйнівний так і неруйнівний контроль устаткування.